

BÁCSKAI KÖZÉRDEK

Megyei érdekű ujság. A Bácsbodrogmegyei községi jegyzők egyesületének hivatalos lapja

Szerkesztőség és kiadóhivatal
KULA, TELEFON 14

Hirdetések árszabás szerint
Nyílt-tér soronként 40 fillér

KISS GYULA

B.-B. vm. közs. jegyzők egyes. elnöke

BERCSÉNYI JÓZSEF

B.-B. vm. közs. jegyzők egyes. főjegyzője

SZERKESZTŐSÉG

Felülső szerkesztő

BERKOVITS REZSŐ

Kiadótulajdonos

BERKOVITS MÁRK

Előfizetési díj negyedévre 2 K

félévre 4 K, egész évre 8 K

Egyes szám ára 20 fillér

Megjelen vasárnap

XVIII. évfolyam

KULA, 1914 október 25.

45. szám

Hadikölcsön—hadibank.

Ennek a most folyó világháborúnak a végigküzdeése nem kizárólag haditaktika és stratégiai tudomány műve lesz. Ezt a háborút nemcsak az fogja nevezetessé tenni a jövő történetében, hogy a legtöbb ember áll egymással szemben és szinte bihetetlen csatákat, gigászi ütközeteket vívtak meg az ellenfelek, hogy mérhetetlen fortélyal, tüzzel, vízzel, földön és égen vívták a háborút. Nem, mindezek csak külsőségek, borzalmasan érdekesek számunkra, akik átéljük az eseményeket, érdekfeszítők lesznek azok számára, akik egy jövő kor történeti regényében fogják olvashatni, de az objektív, tárgyilagos történeti kritika más szempontból fogja megítélni a dolgokat. A főszempont, amely ezt a háborút valóban nevezetessé és csodálatossá teszi az, hogy ez a legnagyobb erőpróbája a világ gazdasági rendjének. Ilyen erőpróbát a gazdasági élet még sohasem állt ki. Ma, amikor a közgazdaság volt az elképzelhető legtökéletesebb internacionális szervezet. Ma, amikor a nemzetközi vonatkozások még a legkisebb existenciák életére is hatással bírtak, ma az egyes országok egyszerre elvágattak a nemzetközi érintkezéstől, összeköttetésektől.

Egy félévvel ezelőtt még senki sem bírta elképzelni, hogy a nemzetközi forgalom ennyire megbénuljon, valamint azt sem, hogy a gazdasági élet és kultura ekkora megpróbáltatások elé kerüljön.

Ma örömmel, öntudattal és megelégedettséggel állapíthatjuk meg, hogy ezt az erőpróbát a legjobban, a legtökéletesebben mi és hű szövetségeseink, Németország állottuk ki. Tökéletes a nyugalom és a háború egészen szoros gazdasági következményein kívül semmi különösebb pánik nem forgatta fel gazdasági életünk menetét. Természetes, hogy a háború következményeként bizonyos ipari és kereskedelmi ágak, továbbá egyes értelmiségi foglalkozások jövedelmei lejjebb szálltak, sőt a minimumra csökkentek, de nem akasztották meg az egész vérkeringést. A moratórium rendelkezései ez utóbbi időben inkább hasznára, mint kárára voltak a kereskedelmi életnek.

Most pedig egészen megváltozik a helyzet. Megalakult — mint a napilapokban olvasható volt, — a hadihitelbank, 320 millió korona áll a hadihitelbank rendelkezésére, 320 millió korona fog új tápláló erőként a magyar közgazdaság ereibe jutni és ez a 320 millió még élénkebbé, még tökéletesebbé fogja tenni a háború folytán lelakadt közgazdasági forgalmat.

Nekünk, a monarchia két államának, legnagyobb megelégedésére kell, hogy szolgáljon az, hogy még hadikölcsön felvételére sem volt szükségünk. Oly tökéletesen el voltunk készülve minden eshetőségre, oly tökéletesen gondoskodtunk előre mindenről, hogy nincs szüksége hadseregünknek — legalább egyelőre — arra, hogy kölcsönt vegyen fel.

Németország éppen az ellenkező módon bizonyította be, hogy gazdaságilag erős és szinte megdönthetetlen. Bebizonyította azzal a hadikölcsönrel, amit felvett. Mert az az impozáns együttérzés, amelyet ebből az alkalomból a német nemzet tanúsított, felér egy milliós hadsereggel. Németország nem úgy készült elő a háborúra,

hogy tartalékokat gyűjtött. Németországnak nem volt erre szüksége, mert az egész német nemzet tartaléka a hadseregnek. Hogy ez a feltevése helyes, azt éppen ez a milliárdos hadikölcsön bizonyította be.

De Németország erejét bizonyítja másrésztől az is, hogy ott még a moratórium elrendelésére sem volt szükség. Németország nyugalmát, rendjét még ez a hatalmas világháború sem tudja megingatni.

A népfelkelők behívása.

Millió és millió magyar katona küzd az északi és déli harctéren, ontván új vért a magyar haza boldogulásáért és nagy jövőjeért. Itthon még milliónyi életerős, fegyverképes férfiú van, akik soroztatásuk idején nem találtak elég erősnek a fegyverforgatásra, de azóta testben-lelkében megerősödtek, mások pedig tényleges katonai szolgálatuk közben betegség vagy más egyéb ok miatt felülvizsgálat útján elbocsátottak, ezek most meglelt férfiak, akik szívesen kötnék fegyvert az oldalukra, hogy gaz ellenségeinkkel szemben felvegyék a harcot.

A magyar királyi honvédelmi miniszter az 1886. XX. törvények alapján intézkedett, hogy minden férfi, aki 1878 január elseje és 1890 december 31-iki időközben született és akiket a sorozóbizottságok az 1913. év végéig fegyverképtelennek osztályozott, valamint azok, akiket annak idején besoroztak, de tényleges katonai szolgálatra történt bevonulásuk alkalmával felülvizsgálat útján elbocsátottak, — újból megvizsgálják és harc képességüket megállapítják.

Minden népfelkelésre kötelezett, aki jelentkezett és összeírattott, köteles lesz a később meghatározandó napon a népfelkelési bemutató szemlén megjelenni. Akiknek népfelkelési igazolványi könyvík van, azok vigyék magukkal a szemlére. Azok a népfelkelésre kötelezettek, akik az egyévi önkéntesi kedvezményre igényel birnak, a képzettségüket igazoló bizonyítványuk felmutatása mellett a bemutató szemlén kérhetik, hogy a háború tartama alatt önkéntesi karpaszományt kapjanak.

Nem kötelesek jelentkezni azok, kik a pénzügyorségnél, a Dunagőzhajózási és a Folyam és Tengerhajózási részvénytársaságnál, a Délnémet dunagőzhajózási társaságnál, kőszénbányákban, valamint a különleges hadicélú szolgálatokra igénybevett népfelkelésre kötelezettek.

Hirek

Dr. Purgly Sándor bácsmegyei főispán installálása. Csütörtökön, e hó 22-én, installálták az új főispánt, délelőtt 9 órakor a vármegye házában és 10 órakor Zombor városnál. Más időbeni szokásos dísz nélkül bár, de annál lelkesebb melegséggel és látható örömmel fogadták mindkét helyen az új főispánt.

† **Kekezovich István,** Nádalya község jegyzője, ismeretlen okból, élete delén, önkéntesül vetett véget életének. Temetésén Kiss Gyula, a jegyzői egyesület elnöke élen számos jegyző vett részt és koszorút helyeztek kartársuk ravatalára.

Huszárhadnagyi kinevezés. Öfelsége a király Kanyó Jenő, a Ludovika-akadémia végzett növendékét, Kanyó József kulai földbirtokos nevelt fiát, soron kívül, huszárhadnaggyá nevezte ki. A fiatal tiszt már a napokban a harctérré megy.

Házasság. Bittner Oszkár, a cs. és kir. 68. gy.-ezred századosa, aki a déli harctéren nemrégiben megbesült, f. hó 18-án tartotta esküvőjét Ópalánkán Bikár Irénkével, Bikár György közs. jegyző és neje Manojlovits Emília leányával.

Az ügyvédi kamara gyászja. A szabadkai ügyvédi kamarát nagy veszteség érte, elnökének Farkas Zsigmond ügyvédnek Szabadkán okt. 17-én történt halálával. Farkas Zsigmond széles körben megérdemelt köztiszteletben és nagy tekintélyben állott Szabadka város társadalmában előkelő szerepet töltött be. Temetése okt. 19-én d. u. 3 órakor nagy részvét mellett ment végbe.

Petrőcz, Kölpény és Ófutak 50,000 K-s adománya. A pétervárad "Armeegruppen kommando" néhány héttel ezelőtt a déli harctéren lévő csapatok ellátására az újvidéki járás lakóitól 840 szarvasmarhát követelt hadiszolgáltatás címén, természetesen annak teljes értékű megértése ellenében. Baky Elek, az újvidéki járás új főszolgabírója, aki rövid működése alatt már beigazolta ezen állásra való kiváló rátermettségét, e hadiszolgáltatást a járás három leggazdagabb községére: Petrőcz, Kölpény és Ófutak lakosságára róttá rá. Most, hogy a hadiszolgáltatás megtörtént és az ellenérték: 272,000 K folyósítása aktuálissá lett, Baky Elek főszolgabíró bejárta a három községet, értekezett a hadiszolgáltatást teljesítő lakossággal, kiket meggyőzött arról, hogy nekik, mint nemzetiségieknek különös módon kell részüket a hazafiságból kivenni, hogy ezzel is igazolják, miszerint az minden kétségen felül áll és ennek dokumentálására a hadiszolgáltatás ellenértékéből juttassanak egy bizonyos százalékot a Vörös Kereszt Egylet javára. Az ékeszszó és hazafias érvelés úgy látszik meggyőzte a három község érdekelte lakosságát — mely uralkodó részben szerbekből és tótokból áll, — mert a napokban a főszolgabíró eszméje tetet oltott és 50,000 K-t, a hadiszolgáltatás ellenértékének mintegy 20 százalékát jótékony célra adták és csak azt kötötték ki, hogy az újvidéki m. kir. adóhivatalban letétbe helyezendő összeg miniszterelnöki letétként kezeltesse, amelynek hovatartozása iránti intézkedés gróf Tisza István miniszterelnökre ruháztassék. A befizetés meg is történt és 1. miniszterelnöki letétszám alatt az 50,000 K az újvidéki adóhivatalnál befizettetett.

Közgyűlés. Kula község képviselőtestülete okt. 20-án rendkívüli közgyűlést tartott a következő tárgysorozattal:

Vöröskeresztegylet kulai fiókjának kérelme anyagi támogatás iránt. — 500 K szavazattal meg; 250 K az orsz. vöröskeresztegyletnek, 250 K a kulai fióknak és a még felmerülő költségeket a közs. pénztár fedezli.

Hadbavonult és elhalt szegénysorsú katonák összes temetési költségeinek valamint a háborúval kapcsolatos kiadásoknak a községi pénztárból leendő kiutalványozása. — Elfogadtatott.

Szücs Imre fertőtlenítő tanfolyamhallgató költségeinek és napijainak kiutalványozása. — 30 napra 60 K napi díj és 24.56 K utiköltség utaltatott ki.

Az iparostanonciskola igazgatóságának átirata a villanyrak az ideig. helyiségébe leendő bevezetése iránt. — Már korábban bevezettetett; a képviselőtestület tudomásul vette.

Legelődíj megállapítása 1914 évre. — Laposi kaszálón 4 K legelődíj, német részén 2 K legelődíj, libák után 10 fillér legelődíj állapított meg, ezenkívül anyafelügyelőket is tartoznak díjat fizetni.

Közmunka mérése és váltáságonak megállapítása — mint múlt évben.

Zsidótemető melletti földek haszonbérbeadása — tudomásul vétetett.

Iparostanonciskola 1913-14 tanévi számadása — elfogadtatott.

Iparostanonciskola 1914-15 évi költségvetése — elfogadtatott.

Pesti Hazai I. takarékpénztári egyesület értesítése fizetési halasztás engedélyezése tárgyában — tudomásul vétetett.

Fa és szén szükséglet beszerzése — tudomásul vétetett.

Schöffer Dezső, Kiskoru Kormos Lajos, Székely Ferenc és Schön Tibor illetőségének megállapítása. — Egy sem fogadtatott el kulai illetőségének.

Irta Major György
bezsániai harctérről

Háborúba vonult katonák részére hósapkák, haskötők, csuklóvédő, térd- és lábszármelegítők nagyválasztékban

KARDOS J. cégnél, Kulán

Áthelyezés. Moesonoky László máv. állomásfelügyelő saját kérelmére Beskáról Bácsfeketehegyre helyeztetett át.

Pótvásár iránti mozgalmak Kulán. Mivel a legutóbbi vásárt az eső részben elmosta, a kulai iparosok és kereskedők mozgalmat indítottak pótvásár engedélyezése iránt, mely nov. 8-án lenne megtartandó. Sertések és szarvasmarhák felhajlását szintén kérelmezni fogják, mert a vásár esakís állatvásárral együtt ér valamit, ha még meglesz.

Adományok. A Vörös Kereszt Egylet kulai nőjainak okt. 16-23-ig a következők vittek adományokat a sebesültek számára:

Bauer János, Fürstner István, Mutsch Ádám, Blantz Mihály, Treubischer Károly, Polich Simon, Demsch Ignác, Blaskó Katalin, Egeri János, Halm Péter, Treuer György, Szaner János, Kirschner J. Marx A.-né, Gombóc György, H. Horváth Lajosné, Abel Magdolna, Dujala N., Müller Gizella, Offenbecher Antal, Rác N., Jósótyák Iréne, Kanyó Józsefné, Utholc Jánosné, Mack Katalin, Fürstner Vince, Pavlakovits Lóránc, Varga Ferencné, Schmidt István, Pesti Mária, Juhász N., Ferenc Gáspár, Mutsch Boldizsár, Budinszki János, Gerler Ferenc, Kanyó Agnes, Fejős Mariska, Varga Károlyné, Patai Mihály, Dujala Lúciáné, H. Sevarac István, Gyavacs István, Szver Józsefné, Maner Miklósné, Simon Sándorné, Gombóc Imre, Fejos István, Hoffmann József, Tolnay János, Halm N., Winterstein Henrikné, Horváth Teréz, Wessner Flórián, öz. Mutsch Henrikné, öz. Tessegyi Betáné, Györe József, Jung Józsefné, Jung János, Jung Konrád, Quintusz Urbán, Pfeifer Ferencné, Dochnál Ferenc, Bartenc Mihály, Treuer József, Abel Miklós, Ruff József, Csajgi Bernát, Knelely Géza, Loscharut Nándor, Eisler János, Banaszki Vászó, Blantz Jakabné, Zwapp Ferenc, Vibusz István, Vuicsity Milutin, Ugroczy Mihály, Vajant János, Szucs Simon, Dochnál Józsefné, Récsai Miksa, Kichler Máttyás, Halm Ferenc, Nagy János, Pavlakovits, Halm András, Vary Endréné, Devai Pálné, Fath Miklós, Pécsity Jovanka, H. Gerner József, Jakob István, Langenbaci János, Mily Lászlóné, Fürst Gyuláné, Jakob Ferencné, Helaisz Bálintné, Fürst Adolfné, Odray Lajos, Gombóc Nándor, Jerkov György, Kichler János, F. Chler János, Pavlakovits Antal, Vesztormeyer Ádám, Jung Jánosné, Pejtsity Jovanka, Gátyi Nándor, Györe József, Kanyó József, dr. Strasser Miksa, Szucs Simon, Varga András, Halász Mihályné, Szaner Irén, Vesztormeyer Flóriáné, Zelenka Antálné, Kirilovics Izidorné, Enrieli Jánosné, Enrich Andrásné, Bukvity Nándor, Rencz Mihály, Jung Konrád, Kichler Péter, Jerkov Tósa, Quintusz Jakab, Pavlakovits Antal, Abel Miklósné, Löwy Adolfné, Nagy István bork. 20 Kt.

Szerkesztő és az ideges kiadó. A háborús viszonyok alkalmából érdekesnek tartjuk a következő humoros dolgot közreadni, mely egy kis határszéli bajor-sváb városkában esett meg az ottani helyi újsággal, amely nem kisebb szenzációval lepté meg olvasóit és a városka lakóit, mint hogy egy óriás francia vereséggel kapcsolatosan egy egész francia hadsereg s vele együtt Bazaine marsall fogságba jutását is jelentette be. A komikus esemény a következő előzményei vannak: A Vogézekben dúló ádáz harcok közepette végül győzelemre jutottak a német seregek. Volt persze öröm, diadalmában uszott az egész nemetség. A kis bajor-sváb városi újság is ki akart tenni magáért s a dicsőséges győzelem alkalmából cikket akart írni a győzelmes csatáról, összehasonlítva azt az 1870-71-iki háború harcaival. Evégből a szerkesztő egy nagyobb német lapból kivágta egy vonatkozó cikk azon részét, mely a negyvennégy év előtti francia veszteségekről szól, ezt akarván megírandó cikkébe beleszőni, mivel nagyon aktuálisnak látszott közölni az akkori metzi kapitulációnak ebbeli kimutatását, hiszen a franciák támadása most is éppen Metz ellen irányult. Mikor aztán összeszedte és egy kutyanyelv-papírra felragasztotta megírandó cikkének adatait, a szerkesztő nyugodtan távozott, hogy megebédeljen s aztán újult erővel fogjon a munkához. Valamivel később bejött a kiadó, keziratot zavarni és hogy hírek után tudakozódjon. Meglátta a szerkesztő asztalán a felragasztott kivágást, gyorsan áttutotta, majd egész mekipirulva kiáltott föl: „Mégis csak hallatlan, hogy másoda könnyelmű egy ilyen fiatal szerkesztő! Egy ilyen hír — és ez itt fekszik a szerkesztői asztalon, mikor a közönség lázban ég és türelmetlenül lesi a híreket!” Ezzel hirtelen irónt vett a kezébe, címet írt a kivágott cikkrészlet fölé és rohant vele a szedőterembe. Félórával később a lap üzleti kirkatában, sőt az egész városban a polgárság elbámulva és meghatottan olvasta a következő újdonságot: „Csata Metznel. A Metz és a Vogézek között folyó s már jelentett nagy csata a franciák óriás vereségével végződött. Az egész megmaradt francia haderő fogságba jutott; 173.000 ember, 4000 tiszt és 3 tábornok — köztük Bazaine marsall is — tette le a fegyvert és került német fogságba.” — Ez a Bazaine második fogságba jutásának kacagtató története s ezen kacag most Németország és a német sajtó, mulatva azon a naiv tudatlanságon, mely sirjából rontja elő a szerencsétlen francia tábornagyot, hogy meg egyszer végigélje a kapituláció szegényét és keserűségét és egye — fogságba jutva — a németek kenyérét.

Tex János és fiai épület és bútorasztalosok

KULA Deák Ferenc-utca 3631

A francia ipari termékek ellen. Az a minden kritikán aluli magatartás, melyet a franciák kedves orosz szövetségük kedvéért a véd-telen magyarok, osztrákok és németek irányában tanúsítottak, immár mind a három nemzetben megteremtette a visszatörítés gondolatát. Magyarországon, de főképpen Budapesten minden ellen irtóháborút indítottak, ami francia. A különféle francia elnevezésű mulatók hamarosan megváltoztatták a fővárosban neveiket, a francia pezsgő, a francia olaj, a francia konzerv, de végül a hölgyek jövőtábol a francia divat is elvesztette azt a varázsát, amellyel eddig lenyűgözve tartotta a lelkeket. Egy dolgot azonban szinte mindnyájan elfelejtettek bojkott alá venni s ez — a francia cognac, holott talán ez lenne a legkönnyebb dolog. A borból párolt ital a technika vívmányai következtében ma már Magyarországon és különösen Fiumében sokkal jobb minőségben készí-tik, mint akár a legelső francia gyárakban. Az „Adriatica” Cognac Léparoló Részvénytársaság Fiume forgalomba hozott borpáriata Fiume Cognac Medicinal név alatt minden jobb csemegeárú és italmérő üzletben kapható. Az „Adriatica” fiumei gyógykonyakja azonban az, hogy jobb a francia gyártmányoknál, tetemesen olcsóbb is. Talán eddig is az volt a legnagyobb hibája, hogy olcsóbb volt a franciánál. Végre megtört a varázs és a magyarok csak fiumei cognacot fognak fogyasztani.

1952 sz. 1914

Pályázati hirdetmény.

Kiskér község jegyzői irodájában egy az adóügykezelésben jártas német nyelvet bíró egyén napi 4 K díjazás mellett egyelőre 6 óra azonnal alkalmazást nyerhet. — Használhatóság esetén az illető állandó alkalmazásra számíthat. Ajánlatok alólírt közs. jegyzőhöz intézendők.

Kiskér, 1914. október 22.

Korbai Pál
községi jegyző

Minden testi fájdalmat megszüntet a

Mercur Sósborsszeg

(törs. védő)

nélkülöshetetlen hássiser.

Kapható 44 f, 1.20 és 2.50 K-ás üvegekben az Első Kulai Sósborsszeg vállalatnál, Kula épügy minden gyógyszertárban, drogeriában és fűszerkereskedésben.

Treuer Péter férfiszabó

Kula

a volt Bischof Ferenc-féle férfiszabó üzlethelyiségben

Nagy választék

férfi, női és gyermek bőrczipőkben, férfi és női fehérneműekben, téli árúkbán

Mrgyanov Zefta divatruhásában a Menyasszonyhos, Kula

Férfi- női- és gyermek-czipők

Ifj. Kovács J.I. cégnél, Kula

Eladó földbirtok.

208 kat. hold szántó egy tagban, legszebb sík fekvés, a legjobb fekete humus talaj, India közelében, igen kedvező feltételek mellett eladó.

265 dunum szántó a 1000 méter, egy tagban, igen szép fensík, Bosna-Brod és Dervent közt lévő műút mentén, három forgalmas város közvetlen közelében, belterjes gazdálkodásra igen alkalmas, rajta lévő házzal és 40 szarvasmarhával igen kedvezően azonnal eladó. — A vételhez csupán 25.000 K szükséges.

Hercog Fivérek bankháza Szabadka (Kossuth-utca)
Fiók: ÓBECSE Ptebania-utca

Pongrács A. Sándor

úri szabósága

KULA (Ferenc József-téri bérpalotában)

SUGAR JÁNOS

teherszállító vállalata

KULA (Kossuth Lajos-utca)

GÖZMOSÓ

fehérnemű és vegytisztító intézet
KULA a kir. jbirósággal átellenben
SZÓTÉR ANTAL

Festék, fűszer és csemegeárúk

Acsanszki és Gruity kereskedőknél

Kula Telefon 41

Üveg s porcellán árúk

Jurszik Jánosnál Kula